

Työryhmä 1: Miten varmistetaan kestävä kehityksen osaaminen jokaiselle opiskelijalle?

- Asenne
- Tietoisuus
- Tekeminen

Keskeisten osaamisten määrittely

Kestävä kehityksen tuominen esille myös arviointikriteereissä – esim. opinnäytetyöt

Strategiset valinnat opetuksen järjestämisessä – Jon-Erikin mallit

Työryhmä 2: Miten tuotamme TKI-toiminnalla ratkaisuja kestävyysaasteisiin?

Työpajan tavoite

- Keräsimme ideoita ja näkemyksiä siitä, millä kriteereillä kestävä ja vastuullista TKI-toimintaa voi/pitää arvioida. Minkä edellytysten pitää täyttyä, että lunastamme ”Kestävä, vastuullinen ja hiilineutraali ammattikorkeakoulu” - ohjelmaan kirjatut lupauksemme? Mitä hyviä käytäntöjä ammattikorkeakouluilla jo on käytössä?
- Ideat ovat osa aineistoa, jonka pohjalta Arenen kokoama KeVa-TKI-työryhmä valmistelee vuoden 2021 aikana kestävä ja vastuullisen TKI-toiminnan kriteeristön kaikille amkeille hyödynnettäväksi.

Alustavia tuloksia

- TKI-toiminnan vastuullisuutta ja kestävyttä voidaan tarkastella useilla eri tasoilla (esimerkkejä strategiselta, alueelliselta ja operatiivisen toiminnan tasolta).
- TKI-toimintaa (mitä, miten ja keiden kanssa) ohjaavat strategiset ja korkeakoulukohtaiset sopimukset ja sitoumukset, linjaukset sekä periaatteet; rahoitusohjelmat ja rahoituskriteerit; pitkäaikaiset kumppanuudet; toimijoiden ammatilliset ja/tai henkilökohtaiset verkostot ja kiinnostuksen kohteet.
- Kriteeristö kannustaa ammattikorkeakouluja kehittämään ja arvioimaan TKI-toimintaa kestävyys- ja vastuullisuustavoitteiden suuntaisesti.
- TKI-toiminnan arvioinnin tulee tapahtua monen eri tahon - opiskelijoiden, TKI-toimijoiden ja sidosryhmien – toimesta.

Jatkoaskeleet

- Työ etenee laajasti osallistaen. Ideoita kerättiin ennen seminaaria, äskeisessä työpajassa ja vielä helmikuun ajan täällä: https://padlet.com/elina_oy/voxnjnl6pqyne2dyq. Tervetuloa osallistumaan!

Työryhmä 3: Mitä on ammattikorkeakoulun henkilöstön kestävän kehityksen ja vastuullisuuden osaaminen? **Lupauksemme**

Toimimme taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti vastuullisina työnantajina.

- Toimintamme on **vastuullista ja läpinäkyvää**.
- **Henkilöstömme tuntee omaan työhönsä** liittyvät ja sitä ohjaavat keskeiset **kestävän kehityksen linjaukset**. **Seuraamme** kestävän kehityksen ja vastuullisuuden tilaa vuosittain.
- **Tuemme** koko korkeakouluuyhteisön kestävän kehityksen ja vastuullisuuden **osaamista jatkuvalla kehittämisellä**.
- **Kehitämme** toimintaamme **avoimesti** yhdessä henkilöstön, opiskelijoiden ja sidosryhmien kanssa.

Toimenpiteemme

1. **Seuraamme säännöllisesti henkilöstön kestävän kehityksen ja vastuullisuuden osaamisen kehittymistä**, jonka pohjalta luomme yhteisiä ammattikorkeakoulun kestävän kehityksen ja vastuullisuuden **kehittämistoimia tai -suosituksia**. Toteutamme **amk-henkilöstölle kestävän kehityksen kyselyn tammi-helmikuussa 2021**.
2. Ensimmäisen selvityksen pohjalta laadimme ammattikorkeakoulujen **yhteisen tiekartan**, jossa määrittelemme **henkilöstön kestävän kehityksen ja vastuullisuuden osaamisen tavoitteet ja askelmerkit** strategiakauden 2030 loppuun saakka.
3. Tarjoamme henkilöstölle mahdollisuuden suorittaa **kestävän kehityksen verkko-opintojakson ja saada siitä osaamismerkkin**.
4. Suosittelemme sisällyttämään **kestävän kehityksen** opintojakson työntekijöiden **perehdytykseen**

Työryhmä 3, orientaatio: Mikä johtamisen ja osaavan henkilöstön lupauksista on mielestäsi tärkein?

(7) Kehitämme toimintaamme avoimesti yhdessä henkilöstön, opiskelijoiden ja sidosryhmien kanssa.

(12) Toimimme taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti vastuullisina työnantajina. Toimintamme on vastuullista ja läpinäkyvää.

(20) Tuemme koko korkeakoulu yhteisön kestävän kehityksen ja vastuullisuuden osaamista jatkuvalla kehittämisellä. Sisällytämme kestävän kehityksen aihealueen työntekijöiden perehdytykseen.

(15) Henkilöstömme tuntee omaan työhönsä liittyvät ja sitä ohjaavat keskeiset kestävän kehityksen linjaukset. Seuraamme kestävän kehityksen ja vastuullisuuden tilaa vuosittain.

Työryhmä 3, orientaatio: Mitä asioita johtamisen ja osaavan henkilöstön -teeman toimenpiteissä on mielestäsi huomioitava?

Vastauksissa nousivat esiin:

- **Johdon sitoutuminen** ja esimerkki on tärkeä.
- **Henkilöstön osaamisen** varmistaminen on tärkeää ja pohjana kaikessa muussa onnistumiselle: kouluttaminen, kehittäminen ja viestintä ovat asioita, joihin kiinnitettävä huomiota.
- **Konkreettisia** esimerkkejä ja toimenpiteitä tarvitaan.

Yhteenveto kommentaista, näkökulma on laaja:

”Konkreettiset kestävä kehityksen ja vastuullisuuden tavoitteet [osaamiselle] lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Vastuullisuuden ja kestävä kehityksen tavoitteiden integroiminen strategiaan ja operatiiviseen toimintaan sekä mittareiden määrittely. Huomioidaan kaikki kestävä kehityksen ja vastuullisuuden osa-alueet, mitä ne meidän ammattikorkeakoulussa tarkoittavat ja miten toteutuvat toiminnassa. Varmistamme että kestävä kehitys ja vastuullisuus läpileikkaavat kaikkea tutkintokoulutustamme.”

Työryhmä 3, työpaja 5.2.: Millaista kestäväen kehityksen ja vastuullisuuden osaamista tarvitaan ja miten se tehdään?

Johtamisessa

- Johdon ymmärrys ja sitoutuminen tärkeää.
- Kestävä kehitys ja vastuullisuus esillä strategiassa. Määritellään vuosittaiset tavoitteet ja mittarit. Kestävä kehitys näkyvillä johtoryhmätyöskentelyssä.

Opetustyössä

- Perustiedot ja käsitteistö kaikille sekä alakohtainen teeman syvempi osaaminen tarpeen.
- Teemaan liittyvät kurssit, opettajien yhteissuunnittelu, yhteiset työkalupakit ja materiaalit. Ammattikorkeakoulujen välinen yhteistyö tärkeää.

TKI-työssä

- Huomioidaan agenda 2030 hankevalmistelussa ja hankkeissa.
- Yhteinen keskustelupiiri ja digitaalinen valmennus voisivat olla uusia avauksia.

Hallinnossa ja palveluissa

- Otetaan huomioon erilaisissa hallinnon tehtävissä tarvittava osaaminen. Sosiaalinen ja kulttuurinen taitavuus korostuvat henkilöstöhallinnossa.

- Koulutusta ja ohjeistuksia eri alojen näkökulmista. Mitä tarkoittavat esimerkiksi esimiestyössä?

Työryhmä 4: Ammattikorkeakoulu vastuullisena taloustoimijana ja sijoittajana?

- **Vastuullisena sijoittajana** ammattikorkeakoulut tunnistavat sijoituskiin liittyvän mainehaitan, joka on myös vetovoimatekijä opiskelijasuuntaan.
- Tunnistetaan sijoitusten vipuvaikutus > amk:n sijoitusten vaikutus siihen mistä tulee valtavirtaa myös muuhun yhteiskuntaan – myös vaikutus varainhoitajiin niin, että keke näkyy ja co2 nollatavoite
- Sijoitusten tuotot tuovat jatkuvaa kassavirtaa joka mahdollistaa amk:n kädenjäljen tekemisen meidän oman työn kautta
- AMK:t seuraavat sijoitusten vastuullisuusvaikutuksia ja vertaisten parhaita käytäntöjä
- Parannetaan varainhoidon seuranta > positiivinen vaikutus, joka voidaan näyttää ESG mittareilla
- Sijoitusten läpinäkyvyys > sijoituksissa ei voi olla ristiriitaa arvojen kanssa
- Miten opiskelijakuntien näkökulmaa ja osallisuutta voidaan huomioida sijoituksissa < strategiatyö

Työryhmä 4: Ammattikorkeakoulu vastuullisena taloustoimijana ja sijoittajana? 2/2

- Vastuullisena taloustoimijana ammattikorkeakoulut laskevat hiilijalanjälkeä
- Tki-projektit, hankinnat ja investoinnit ovat ulospäin näkyvä kuva amk:sta vastuullisena taloustoimijana.
- Vastuullisena toimijana täytämme omat velvoitteemme
- AMKn kasvu on kestävä kasvua
- Vastuullisena taloustoimijana toimimme niin, että olemme olemassa myös huomennakin. Julkisen varojen tehokas käyttö on vastuullista taloudenpitoa.
- Resurssitehokkuus – maltillista ja kestävä kuluttamista hankinnoissa.

Työryhmä 5: Millainen on hiilineutraali ammattikorkeakoulu vuonna 2030?

Työtä jatketaan:

- Laaditaan ohjeistus koko ammattikorkeakoulujen hiilijalanjäljen laskentaan.
- Kerätään ja jaetaan hyviä käytäntöjä hiilijalanjäljen pienentämiseksi Arenen ja yliopistoyhteistyön piirissä.

Esimerkkejä hiilijalanjäljen pienentämisestä:

- Siirrytään kiinteistöjen lämmityksessä ja sähkökäytössä hiilivapaisiin energialähteisiin.
- Vähennetään lentomatkoja ja jatketaan etäkokousten järjestämistä koronapandemian jälkeenkin.
- Hotellimajoituksissa siirrytään käyttämään hiilineutraaleita palveluita.
- Palvelujen hankinnoissa edellytetään hiilineutraalisuutta. Ostettavien palveluiden hiilijalanjälki on siis jo kompensoitu palvelun tarjoajan osalta.
- Siirrytään AMKien ruokatarjoiluissa kasvisvaihtoehtoihin.
- Edistetään kasvisruoan tarjontaa sekä opiskelija että henkilöstöruokailuissa.
- Siirrytään käyttämään hiilivapaita kulkuneuvoja kaikessa liikkumisessa eli esim. sähköautoja ja –polkupyöriä sekä biokaasua.

Arenen kestävyys- ja vastuullisuustyön eteneminen vuonna 2021

	03/2021	06/2021	09/2021	12/2021
Koulutus	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteisten osaamisten ja osaamisen varmistamisen toimenpiteiden määrittely (koulutuksesta vastaavat johtajat) 	<ul style="list-style-type: none"> - Webinaari: Osaamisen varmistamisen – hyviä esimerkkejä ja haastavia tapauksia 	<ul style="list-style-type: none"> - Luonnos: Opiskelijoiden osaamisen arviointikriteerit 	<ul style="list-style-type: none"> - Julkaisu: Hyvät käytänteet koulutuksen eri tasoilla (ops-prosessi, opsit, toteutukset ja arviointi) - Toiminnan vakiinnuttaminen osaksi koulutuksesta vastaavien johtajien toimintaa
TKI-toiminta	<ul style="list-style-type: none"> - Luonnos: TKI-toiminnan kriteeristö (strateginen, alueellinen ja korkeakoulun operatiivisen toiminnan taso) 	<ul style="list-style-type: none"> - Kriteeristön osallistava kehittäminen (TKI-johdon verkosto ja TKI-toimijat) - Esimerkkien ja hyvien käytänteiden jakaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Pilotointi: Kriteeristön testaaminen muutamassa korkeakoulussa 	<ul style="list-style-type: none"> - Käyttöönotto: TKI-kriteeristö - Julkaisu: Kestävä ja vastuullinen TKI-toiminta - Toiminnan vakiinnuttaminen osaksi TKI-verkoston toimintaa
Johtaminen ja osaava henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> - Julkaisu korkeakouluille: Kestävä kehitys -kyselyn tulokset - 5.2. teematyöskentelyn tulosten julkaisu 	<ul style="list-style-type: none"> - Julkaisu: Verkkokurssitarjotin - Lanseeraus: osaamismerkki - Kestävä kehitys -kyselyn tulosten analysointi 	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteisen tiekartan laadinnan käynnistäminen (henkilöstön osaamisen tavoitteet ja askelmerkit) 	<ul style="list-style-type: none"> - Tiekarttaluonnos: Henkilöstön osaamisen kehittäminen - Toiminnan vakiinnuttaminen osaksi talous- ja hallintojohdon toimintaa
Yhteinen laskentaperusta ja päästövähennystoimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> - Ohjeen korkeakouluille: Kattavan hiilijalanjäljen laskenta 	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvien käytänteiden kerääminen ja jakaminen - Päästövähennystoimenpiteistä viestiminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Webinaari: hiilijalanjäljen laskenta, laskentatulokset ja päästövähennykset 	<ul style="list-style-type: none"> - Tiekartta: Hiilineutraalit ammattikorkeakoulut vuonna 2030
MUUTA	Arenen blogisarjan julkaisu, korkeakoulujen alueelliset julkaisut	Kansainvälinen näkyvyys	Jatkuva työn etenemisestä viestintä	Seurantaseminaari loppuvuonna 2021